

עצמו, רק לעשות רצון הקדוש ברוך הוא, והפירוש הוא כך 'החלצו מאתכם' שלא לחמו להנאת עצמם - תסירו מעצמכם את 'האינכם' - ואז בוודאי יהיו 'על מדין' ויצליחו כשיחזקונו לתת 'נקמת ה' במדין' ולא להנאת עצמם.

(קדושת לוי)

ישראל מנצחים במלחמה כשיש מתפללים כמספר הלוחמים

אֵלֶּף לַמִּטָּה אֶלֶף לַמִּטָּה לְכָל מִטָּה יִשְׂרָאֵל תִּשְׁלַח לַצָּבָא (ל"א. ד.) אֵיתָא בְּבִעַל הַטּוֹרִים: לְכָל מִטָּה שְׁנֵי אֲלָפִים הָרִי כ"ד אֲלָפִים הִלְכוּ עֲלֵיהֶם לַמִּלְחָמָה כִּנְגַד כ"ד אֲלָפִים שֶׁהִפִּילוּ מִיִּשְׂרָאֵל. וּבִמְדַרְשׁ תַּנְחוּמָא (פִּרְשֵׁת מִטּוֹת אוֹת ג') אֵיתָא שְׁלוּשָׁת אֲלָפִים מְכַל שְׁבַט וּשְׁבַט, י"ב אֶלֶף חֲלוּצֵי צָבָא ו"ב אֶלֶף לְשִׁמּוֹר עַל הַכְּלִים ו"ב אֶלֶף לַתְּפִילָּה, כְּדִי שִׁנְצִחוּ בַּמִּלְחָמָה וְלֹא יִפּוֹל מֵהֶם אִישׁ, כַּמ"ש עֲבָדִין נִשְׂאוּ אֶת רֹאשׁ אִנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה וְלֹא נִפְקַד מִמֶּנּוּ אִישׁ. (לְקַמְנָא פִּסְקוּס מ"ט) וּמַעֲיָן זֶה אֵיתָא ב'תַּנְא דְּבִי אֱלִיהוֹ רַבֵּא' (פִּרְקָא ד') כָּל תַּלְמִיד חֹכֵם שְׁעוֹסֵק בְּתוֹרָה בְּכָל יוֹם תָּמִיד בִּשְׁבִּיל לְהַרְבוֹת כְּבוֹד שָׁמַיִם אֵינוֹ צָרִיךְ לֹא חָרַב וְלֹא חֲנִית וְלֹא כָל דָּבָר שִׁיְהִי לוֹ שׁוֹמֵר, אֲלֵא הַקֶּב"ה מִשְׁמְרוֹ בְּעַצְמוֹ, וּמֵלֶכֶךְ הַשֵּׁרֶת שׁוֹמְרִין מִסְבִּיב לוֹ, וְחֹרֵב בֵּיד כּוֹלֵם וּמִשְׁמְרִין אוֹתוֹ שְׁנֵי אֲלָפִים שְׁנֵי אֲלָפִים בְּגִרְוֹנָם וְחֹרֵב פִּיפּוּת בִּידֵם' (תַּהֲלִים קמ"ט ו') וּבְתַנְדָּבֵא (פִּרְקָא ד') אֵיתָא 'אַרְבַּעִים אֶלֶף מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁנִּתְקַבְּצוּ יַחַד לַמִּלְחָמָה וְיֵשׁ בֵּינֵיהֶם זֶזֶג אֶחָד תַּלְמִידֵי חֲכָמִים דּוּמָה כְּאִילוֹ אֲחֻזָּה מִגֵּן וְחֹרֵב וְחֹרֵב פִּיפּוּת בִּידֵם' ע"כ. נִרְאֶה שֶׁבֵּין י"ב אֶלֶף שִׁנְצִאוּ לַתְּפִילָּה הָיוּ בֵּינֵיהֶם תַּלְמִידֵי חֲכָמִים כְּמוֹ דְּאֶמְרִינָן (סוֹטָה ס"ג.) 'וְיִשְׁלַח אוֹתָם מִשָּׁה אֶלֶף לַמִּטָּה לְצָבָא אוֹתָם וְאֵת פִּנְחָס' - אוֹתָם אִילוֹ שְׁנֵיהֶרֶן ע"כ. וְהֵם הָיוּ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים. יוֹצֵא לִפִּי זֶה שְׁלוֹתָם הָיוּ רַב י"ב אֶלֶף כַּמ"ש שָׁנִים עֶשֶׂר אֶלֶף חֲלוּצֵי צָבָא.

היכי דמי 'מלשינות' ו'מסירה' שמונת?

וּמִסְרֵי מֵאֲלָפֵי יִשְׂרָאֵל אֶלֶף לַמִּטָּה (ל"א. ה.) יֵשׁ לִפְרֹשׁ בְּדִרְךְ צִחוֹת פִּירוּשׁ הַפִּסְקוֹ 'וּמִסְרֵי' שְׁהֵא עֲנִין שֶׁל מִסְרֵה וּמִלְשִׁינוֹת! דְּהֵנָּה אֲמָרוּ חז"ל 'כֹּל דְּאֶסְרֵי לֶן רַחֲמָנָא שְׂרָא לֶן כּוֹוֹתֵיה' (תוֹלִין קנב) - הֵינּוּ שְׁכַל מַה שְׁאִסְרָה לֵנוּ הַתּוֹרָה יֵשׁ בְּדוּמָה לֹא בְּהִיתָה. וְאִיךְ אִפְשָׁר לְמַצּוֹא מִסְרֵה וּמִלְשִׁינוֹת הַמוֹתָרִים, אִפְשָׁר לִמְרֹר דָּאם אֲחֵד מִלְשֵׁן עַל אֶדָם הַמִּסְתִּיר אֶת מַעֲשֵׂי הַטּוֹבִים וְצִדְקָתוֹ מֵאֲנָשִׁי תֵּבֵל, וְהוּא בָּא וּמִסְרֵה לִפְנֵי כָל שְׁהֵאִישׁ הָהוּא צָדִיק הָהוּא מִלְשִׁינוֹת כְּזֹאת מוֹתָרָת. וְהֵנָּה בֵּעֵת הָהִיא כְּאִשְׁרֵי צִיּוֹה ד' לְבַחֲרוֹר בְּאֲנָשִׁים צָדִיקִים שִׁנְצִאוּ לִנְקוּם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְיָנִים בּוּדָאִי זֶה הִיָּה עֲבוּדָה קֶשֶׁה לְחַפֵּשׂ וּלְמַצּוֹא אֲנָשִׁים צָדִיקִים וְמָה שְׁהִי צָרִיכִים שְׁנֵים עֶשֶׂר אֶלֶף, דְּהֵרִי מִי שְׁהוּא בְּאֵמֶת צָדִיק בּוּדָאִי לֹא יֵאֱמָר עַל עֲצָמוֹ שְׁהוּא צָדִיק, וְאֵם אֲנוּ נִאֲמָר לוֹ שְׁהוּא צָדִיק הוּא יִטְעוֹן שְׁאֲנוּ חוֹשְׁדִים אוֹתוֹ דְּבַר שְׁאִין בּוֹ, לִכֵּן לֹא הִיתָה עֲצָה אַחֲרַת אֲלֵא 'וּמִסְרֵי' כְּלוּמַר הַשְׁכֵּנִים שֶׁל הַצָּדִיקִים הִלְלוּ שֶׁהִכִּירוּ בְּמַעֲשֵׂיהֶם הַנִּסְתָּרִים שֶׁל שְׁכִינֵיהֶם שְׁהִי מַצְנִיעִים אוֹתָם הֵם הַלְשִׁינוּ עֲלֵיהֶם וְגִילוּ לֵנוּ שְׁהֵם צָדִיקִים.

(מדרס הספ"ק מרז"ן ז"ע)

מלחמות ישראל במדבר ניצחו בפה ללא צורך בחרב

וְאַתֶּם הָיוּ מִחוּץ לַמִּחָנֶה שְׁבַעֲתָא יָמִים כָּל הָרֶג נָפֵשׁ וְכָל גֵּזַע בְּחִלָּל (ל"א. יט) הַמִּפְרָשִׁים תַּמְחוּ: לְמָה כְּתוּבָה הַתּוֹרָה אֵת דִּין טַהֲרָה מִטּוֹמְאָת מַת רַק לְאַחַר מִלְחָמָת מִדִּין וְלֹא קוֹדֵם מִלְחָמָת סִיחּוֹן? הַרְמַב"ן (בִּפְסוֹק כג, בִּסְפֹּת) מַעֲיָר זֹאת וּמֵיִשֵּׁב שֶׁבַּמִּלְחָמָת סִיחּוֹן וְעוֹג הָיוּ כָּל יִשְׂרָאֵל וְטוֹמְאָה הוֹתָרָה בְּצִיבּוֹר. תִּירוּצִים נִסְפָּים הוֹבֵאוּ עַל כֵּךְ ב'יֵד שְׁאוּל' עַל הַתּוֹרָה וְכ"ל חֲמֵדָה" לְהַגְאֹן רַבִּי מֵאִיר דָן פֶּלֶאצְקִי, וְעוֹנִין שֶׁם.

תִּירוּצֵי נִפְלֵא כְּתַב עַל כֵּךְ רַב בֵּית הַכִּנְסַת דְּחִסְדֵי קוֹמְרָנָא בְּת"א הַגָּאוֹן רַבִּי אֲבֵהֶרֶם מְהוּרֵד בִּסְפָרוֹ 'קִישּׁוּטִין דְּאוֹרִייתָא' וְכֵךְ כְּתַב: הַצָּדִיק רַבִּי לִוִּי יִצְחָק מְבַאֲרֵי שְׁבוּשׁ כְּתַב בִּסְפָרוֹ 'קְדוּשַׁת לִוִּי' שֶׁבּוּדוֹ שֶׁל מִשָּׁה הָיוּ צָרִיכִים לְהוֹרֹת אֶת הַלְוִיִּים בַּחֲרֵב, שֶׁכֵּן הַסְפִּיקָה לִכְךָ תְּפִילָּה בְּפֹה, וְכַמֵּאֲמַר הַכְּתוּב: 'וְחֹרֵב פִּיפּוּת בִּידֵם', וְכֵךְ כְּתַב רַש"י בְּפִרְשֵׁת וַיְחִי עַל הַפִּסּוֹ ק' רִוּמוֹת קָל בְּגִרְוֹנָם וְחַר פִּיפּוּת בִּידֵם' וְכֵן כְּתַב רַש"י 'אִשְׁרֵי וַיְחִי' ע"פ הַלְוִיִּים מִיִּד הָאֲמֹרִי בַּחֲרֵב וּבְקִשְׁתִּי - הִיא חֲכֻמָּתוֹ וְתַפִּילָתוֹ וְעַל כֵּן מְבֹאֵר גַּם הַלְשׁוֹן "לִפִּי חֲרֵב" □ כִּי הַתְּפִילָּה בְּפֹה הִיתָה לָהֶם כְּחֹרֵב.

וּמִכִּיוֵּן שֶׁכֵּךְ, הָרִי בְּשֹׂאֵר הַמִּלְחָמוֹת לֹא הִיָּה צוּרֶךְ כָּלִי שִׁיטְהֵרוּ אֶת עֲצָמָם מִטּוֹמְאָת מַת, שְׁהָרִי הָרֶגוּ אֶת הַגּוֹיִים עַל יְדֵי תְּפִילָּתָם וּמִמִּילָא לֹא הָיוּ צָרִיכִים לְנִגּוּעַ כָּלִי בְּאֲמַצְעוֹת הַחֲרֵב בְּפִגְרֵי הַמֵּתִים, וְאֵם כֵּן לֹא נִטְמָאוּ כָּלִי. אֲבָל בְּמִלְחָמַת מִדִּין, הָרִי מְבֹאֵר בְּרַש"י עַל הַפִּסּוֹק (ל"א. ח) "וְאֵת בָּלְעָם בֵּן בְּעוֹר הָרֶגוּ בַּחֲרֵב — הוּא בָּא עַל יִשְׂרָאֵל, וְהַחֲלִיף אוֹמְנָתוֹ בְּאוֹמְנָתוֹ, שְׁאִין נוֹשְׁעִים אֲלֵא בִּפְיָהֶם עַל יְדֵי תְּפִילָּה וּבִקְשָׁה, וְכֵאֵל הוּא וְתַפֵּשׂ אוֹמְנָתוֹ לְקַלֵּם בְּפִי—אִף הֵם בָּאוּ עֲלֵיו וְהַחֲלִיפוּ אוֹמְנָתוֹם בְּאוֹמְנָתוֹ הָאוֹמְנוֹת, שְׁבִאִין בַּחֲרֵב, שְׁנֵאֲמַר (בְּרַשִׁית כז, מ): 'וְעַל חֲרֹכְךָ תַּחֲיָה', וּבּוּדָאִי כִּשֵּׁם שְׁהֵרָגוּ אֶת בָּלְעָם בַּחֲרֵב, כֵּךְ הָרֶגוּ גַּם כֵּן אֶת כָּל עַמּוֹ בַּחֲרֵב, כְּדִי שֶׁלֹּא יִשְׁתַּמְשׁוּ בְּכוּחוֹת הַטּוֹמְאָה שֶׁל בָּלְעָם, וּמִכִּיוֵּן שֶׁבִּפְנֵם הַזֹּאת נִלְחַמוּ בַּחֲרֵב וְנִטְמָאוּ מִפְּגַרֵי הַמֵּתִים — לִכֵּן הוֹכֵרְחָה הַתּוֹרָה לְהַזְהִירָם שִׁיטְהֵרוּ אֶת עֲצָמָם מִטּוֹמְאָת מַת.

(במנצח שלל רב)

אימתי הכירו בני ישראל שגם מחשבה רעה פוגמת?

וַיִּקְרַב אֶת קָרְבֵּן ד' (ל"א. א.) הִרְה"ק מְקוֹצֵק וְצ"ל בִּיאַר שְׁלֹאחַר מִלְחָמַת מִדִּין הִבְיָאוּ קָרְבֵּן עַל הַמַּחֲשָׁבָה, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (בִּפְסוֹק ל"א. א.) 'וַיִּקְרַב אֶת קָרְבֵּן ד' וְאֶמְרוּ חז"ל (שֶׁבַט ס"ז.) שְׁבִנִי יִשְׂרָאֵל אֲמָרוּ אִז' מִיִּדִּי הִרְהוּר לֹא יִצְאָנוּ, וְאִילוּ בְּמִלְחָמַת סִיחּוֹן וְעוֹג שֶׁלִּפְנֵי מִלְחָמָה זוֹ לֹא הִבְיָאוּ קָרְבֵּן עַל הַמַּחֲשָׁבוֹת, וְכַמּוֹ שֶׁלִּקְשָׁה בּוֹז הַרְמַב"ן (בְּמִדְבָר ל"א כ"ג) וְתִירוּצֵי הִרְה"ק מְקוֹצֵק וְצ"ל דְּמַעֲיָקָא סְבִירוּ שֶׁמַּחֲשָׁבָה שֶׁכַּבֵּל אֵינוֹ פּוֹגֵם כָּלִי, אִךְ בְּשִׁמְעָם פִּרְשֵׁת גִּיעוּלִי מִדִּין שְׁהוּא 'דִּין בְּלִיעָה' דְּחֹשֵׁב טַעַם כְּעִיקָא, א"כ רָאוּ דָגֵם מַחֲשָׁבָה צָרִיכָה כְּפִרָה דְּמַחֲשָׁבָה עַל כָּל פִּנִּים הִיא כְּעִין בְּלִיעָה.

(ארץ צבי - קווינילוב)

אוי לו למי שחי רק לעצמו לכבודו ולהנאתו

אֲנִשֵּׁי הַצָּבָא בָּזְזוּ אִישׁ לוֹ (ל"א. ג.) הַתּוֹרָה נִצְחִיתִי הִיא, וּמִלְמַדַּת לְאָדָם דַּעַת אֵת אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בְּכָל דּוֹר, וְיֵשׁ לִרְמֹז בִּפְסוֹק זֶה רִמּוֹז תּוֹרָה שְׁהוּא חֶלֶק אֶחָד מִפְּסוֹרִים הַתּוֹרָה וּשְׁמַעֲתִי מִפֶּה בּוֹצִיעֵנָא דְּנִהוּרָא כְּבוֹד אֲדַמְרוּ רַה"ק וְרַש"י יַעֲקֹב יִצְחָק מְלִיכֵי זִיכּוֹר"ל רִמּוֹז בִּפְסוֹק זֶה: אֲנִשֵּׁי הַצָּבָא הֵם צָדִיקֵי הַדּוֹר הַמְּמוּנִים וּמוֹגִינִים עַל צָבָא יִשְׂרָאֵל, 'בָּזְזוּ אִישׁ לוֹ' הֵם מְבִיִּים אֶת הָאִישׁ אֲשֶׁר בְּאִישִׁיתוֹ הוּא חֵי רַק לְעַצְמוֹ וּלְכְבוֹדוֹ וּלְהִנָּאוֹתוֹ וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ לַתַּת כְּבוֹד בְּאִישִׁיתוֹ לְאַלְקֵי עוֹלָם.

(אגרא רבילה)

דבקות ואחיהו ברבי הקדוש

וּמִקְנֵה רַב הָיָה לִבְנֵי רַאבוֹן וְלִבְנֵי יָד (ל"ב. א.) כְּתַב הִרְה"ק רַבִּי הַעֲנִיִּן מֵאֲלַכְסַנְדֵּר ז"ע: הַעֲנִיִּן מִה שֶׁרָצוּ בְנֵי גֵד וּבְנֵי רַאבוֹן כָּל-כֵּךְ לְקַבֵּל נַחֲלָתָם מֵעֵבֶר הִירְדֵן, מִפְּנֵי שְׁהִיָּה לָהֶם גּוֹדֵל וּדְבִיקוּת בְּרַבֵּם הַקְדוּשׁ מִשֶּׁה רַבִּינוּ ע"ה, וְצָפוּ שְׁעֵתִיד לְהַקְבֵּר בְּגִיא מוֹל בֵּית פַּעוּרָה, וְלִכֵּן רָצוּ דּוּוֹקָא נַחֲלָה עֵבֶר הִירְדֵן, וְזֶה פִּירוּשׁ הַפִּסְקוֹ 'וּמִקְנֵה רַב הִיָּה לִבְנֵי רַאבוֹן וְלִבְנֵי גֵד עַצְמוֹ מִגֵּד עַצְמוֹ מֵאד' וְיִרְאוּ אֶת אֶרֶץ יַעֲרוֹ' וְגו', פִּירוּשׁ: 'וּמִקְנֵה רַב' הֵינּוּ קִנִּין וּדְבִיקוּת בְּרַב, הֵינּוּ רַבֵּם הַקְדוּשׁ מִשֶּׁה רַבִּינוּ הִיָּה לִבְנֵי גֵד וְגו' עַצְמוֹ מֵאד, בְּגִלָּל שְׁחָזוּ שְׁעֵתִיד לְהַקְבֵּר בְּגִיא וְלִכֵּן 'וְיִרְאוּ אֶת אֶרֶץ יַעֲרוֹ'.

(שיח שרפי קודש)

עבודת ה' תחילה ביגיעה עצמית ואח"כ בסיוע מהצדיק

וּמִקְנֵה רַב הָיָה לִבְנֵי רַאבוֹן וְלִבְנֵי יָד (ל"ב. א.) הִיָּה מִרְגְּלִיָּה בְּפִמּוּיָה שֶׁל כ"ק הָאֲדַמְרוּ"א ה'פְּנִי מִנְחָם' מְנוּר וְצוּק"ל שֶׁבִּילְדוֹתָיו שָׁמַע מִן הַמִּלְמַד שֶׁלֹּא אֶת אֲמַרְתָּ הִרְה"ק הָרַבִּי ר' בּוֹנֵם מִפְּרִישִׁיטָא ז"ע"א עַל בְּנֵי גֵד וּבְנֵי רַאבוֹן, שְׁהִיָּה לָהֶם קִנִּין בְּרַבֵּם 'מִקְנֵה רַב' וְלֹא רָצוּ לְהִפְרִיד מִמֶּשֶׁה רַבִּינוּ. וְשֹׂאֵל לְאֲבִי הָאֲמֹרִי אֲמַת' ז"ע"א א"כ מְדוּעַ כֵּעַם עֲלֵיהֶם מִשֶּׁה רַבִּינוּ? וְהַשִּׁיב לוֹ אֲבִי: דַּע וְחֹכֵר דְּבִרֵּי הַמִּדְרָשׁ בְּפִר' מִטּוֹת שְׁהִי עוֹשִׂין הָעִיקָר טַפֵּל וְהַטַּפֵּל עִיקָר, כִּי עֲבוּדַת וְיָגִיעַת הָאָדָם עִם עַצְמוֹ זֶה הָעִיקָר וְהַסִּיעוּ מִן הַצָּדִיק הוּא הַטַּפֵּל, וְאֵין לְסוּמְדוֹ עַל הַצָּדִיק עַל חֲשׁוֹן הָעֲבוּדָה הָעַצְמִית! וְהִיָּה כ"ק ה'פְּנִי מִנְחָם' ז"ע"א

חזרו ואומר: מי שמחפש אופן שהצדיק יעשה עבודתו במקומו הוא טועה בהרהר בדברי מקרא!

(כ"ק מדרס אדמו"ר מנאלנא שליט"א)

טוב לשימור גזרת הקם

וְאַנְחֵנוּ נַחֲלִין חֲשִׁים לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל (ל"ב. ז') מִסְפָּרִים בֵּעֵת יְמֵי יְלִדּוֹתָיו שֶׁל ה'שִׁפְתָּא אֲמַת' ז"ע הַטִּיף לוֹ זְקֵנוּ ה'חִידוּשִׁי הָרִי"מ' ז"ע מוֹסֵר שְׁעָה אֲרוּכָה עַל שְׁחָשֵׁב שֶׁבִּילָה אֶת הַלֵּילָה בְּדַבְרִים בְּטָלִים וְלֹא עֹסֵק בְּתוֹרָה וְהִיָּה בִּיכּוּלָתוֹ תִּיכָף לְהַצְטָק וּלְתַרֵּץ אֶת עַצְמוֹ אִךְ הוּא הָעִדִּיף לְשִׁתּוֹק וּקְבֵל אֶת הַתּוֹכַחָה. וְכַאֲשֶׁר שָׂאֵל אוֹתוֹ מְדוּעַ לֹא הַצְטָק תִּיכָף נָטַל חוֹמֶשׁ וְהִרְאָה אֶת הַפִּסּוֹק 'וְאַנְחֵנוּ נַחֲלִין חֲשִׁים' דְּהֵנָּה יֵשׁ לְדַקֵּק אִם מִלְּתַחֲלִילָה הִיָּה בְּדַעַתָּם שֶׁל בְּנֵי גֵד וּבְנֵי רַאבוֹן לְעִבּוֹר אֶת הִירְדֵן וְלַחֲלֹץ לְמִלְחָמָה הָרִיָּה לָהֶם לִמּוֹר זֹאת תִּיכָף וְיָמִיד כְּשֹׂאֲמַר לָהֶם מִשֶּׁה רַבִּינוּ ע"ה: 'הָאֲחִיכִים יִבְאוּ לְמִלְחָמָה וְאִתָּם תִּשְׁבּוּ פֹה, וְלִמָּה הִמְתִּינוּ עַד אֲשֶׁר סִיִּים אֶת תּוֹכַחַתּוֹ הַגְּדוּלָּה, (מִפְסוֹק ו' עַד פְּסוֹק טז) אֲלֵא נִרְאֶה מְכָאֵן כִּי חֲבַל הִיָּה לָהֶם לְהַפְסִיק אֶת מִשֶּׁה רַע"ה רָצוּ לְהוֹסִיף וּלְשִׁמּוֹעַ דְּבִרֵּי מוֹסֵר מִמֶּשֶׁה רַבִּינוּ.

(מענינה של תורה)

זהירות בכבוד הבריות היא ההקדמה לזהירות בכבוד שמים

וְהִיָּיתָם נְקִיִּים מִד' וּמִיִּשְׂרָאֵל (ל"ב. כב) וְלִכְאוּרָה אֲמַאי אֵין כְּתִיב כֵּאֵן וְהִיָּיתָם נְקִיִּים מִיִּשְׂרָאֵל וְמָה? שְׁהָרִי שְׁהָרִי יִתְרֵה צָרִיכָה לְהִיָּת לְאָדָם בְּמַצּוֹת שְׁבִין אֲדָם לְחִבְרֵי שְׁעִלֵּיהֶם אֵין יוֹהֵב"פ מְכַפֵּר. אֲלֵא דְּהֵנָּה יֵשׁ מַצּוֹת שְׁבִין אֲדָם לְמָקוֹם וְיֵשׁ מַצּוֹת שְׁבִין אֲדָם לְחִבְרֵי, יַחֲשׁוּב הָאָדָם שֶׁכֵּשֶׁם שֶׁבְּמַצּוֹת שְׁבִינוּ לְמָקוֹם עֲלִיו לְעִשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְקַב"ה, כֵּן מְמַלֵּא חוֹבָתוֹ ע"י שְׁעוּשָׁה נַחַת רוּחַ לְחִבְרֵי, וְזֶה אֵינוֹ, אֲלֵא מַצּוֹת שְׁבִין אֲדָם לְחִבְרֵי כּוֹלֵל ג'כ בֵּין אֲדָם לְמָקוֹם, וְאֵם אֵינוֹ מְקִיִּים כְּרֹאִי פּוֹגֵם ח"ו גַּם כְּלִפִּי מַעֲלָה, כִּי הָרִי יִכּוֹל לְהִיָּת שִׁיעוּשָׁה מַעֲשֵׂה שְׁחִבְרֵי הִיָּה מְרוּצָה מִמֶּנּוּ שְׁחֹשֵׁב שֶׁנַּעֲשֶׂה הַדְּבַר לְטוֹבָתוֹ וּבְעִבּוּר, אִךְ הָאֲמַת הִיא שְׁהָאֵדָם צָבוּעַ וְעִשָׂה הַמַּעֲשֵׂה מִתּוֹךְ צְבִיעוּת, לֹא מָה שְׁחֹשֵׁב אֲמַר, וְלֹא מָה שְׁאֲמַר חֹשֵׁב, וּבְמַעֲשֵׂה עַצְמוֹ רַק לְחִבְרֵי נִרְאֶה כְּטוֹבָה, אִךְ הוּא כָּלִי לֹא תַּחֲבוּן לְטוֹבָתוֹ, וְאוֹלֵי הַהִיפֵךְ ח"ו, אֲבָל הַקֶּב"ה שִׁידַע מַחֲשָׁבוֹת וּבּוֹחֵן כְּלִיּוֹת וּלֹב יוֹדַע הָאֲמַת עַל בּוֹרִיָּה אֵינוֹ מַחֲשִׁיב זֹאת כְּמַצּוֹת שְׁבִין אֲדָם לְחִבְרֵי, וְזוֹהוּ 'וְהִיָּיתָם נְקִיִּים מִד' הֵינּוּ מַצּוֹת בֵּין אֲדָם לְמָקוֹם, וְהִיָּיתָם נְקִיִּים מִד' מִיִּשְׂרָאֵל הַקִּדִּים ה' לְיִשְׂרָאֵל, לִמְרֹר שֶׁאִפְשָׁר לְהִיָּת נְקִיִּ

על פניהם ויאמר להם דברי קיטורין וחירופין, ולא נתקררה דעתו עד ששלח יד לשונו באבותיהם לאמור קמתם תחת אבותיכם וגו' אך התירוץ הוא כי בכל דבריהם אשר אמרו גדרות צאן נבנה וגו' ואנחנו נחלץ חושים לפני בני ישראל עד אשר וגו' אין אנו רואים אשר יזכירו שם ה' ולא אמרו 'אם ירצה השם' כמו שהוא מחובת האדם לזכור תמיד שם ה' בכל מעשיו אשר יעשה, הנה דבריו הק' צריכים מעט ביאור, שהרי בני ראובן וכו' אמרו רק עטרות ודיבון... ויתן את הארץ הזאת לעבדיך ומיד פתח משה בדברי התוכחה הנוקבים, ומבואר בספר 'עקדת יצחק' וזה לשונו: הנה משה אדונינו ע"ה בעוצם חכמתו עמד על אמות כוונתם וכו' וירה חצים שנונים אל כל אשר יהיה בלבם ולא יחסיט וכו' ונדע את אשר בלבבם ונבוא עד תכונתו אם נתבונן בדברים אשר בינם לבנינו הלא תראה כי הם אמרו 'גדרות צאן נבנה' וגו' 'כי באה נחלתנו אלינו מעבר הירדן מזרחה' והנה בכל אלו הדיבורים מראש עד סוף לא זכרו את ה' ולא שמו אליו לב כמו שהיה ראוי ומחויב בכל המעשים אם הביאנו וגו' 'כי באה נחלתנו אלינו' וגו' ולא נזכר שם שמים בפהם וזלתי במה שאמרו בתחילת דבריהם 'הארץ אשר הכה ה' וגו' וכל דבריהם מוסבים על תחילתן שכווננו בהזכרה זו לומר וכו' ועל זה באה אליהם גערת חכם מבין את דבריהם בכוונה עצומה בהפליגו לייחס המעשים אל בעליהם ית"ש, ואמרו אם תחלצו לפני ה' וגו' כל חלוץ לפני ה' וגו' ונכבשה הארץ לפני ה' וגו' הטה עוד אונן ושמע דברי משותבתם וכו' אמרו עבדיך יעשו וגו' כל חלוץ צבא לפני ה' וגו' כאשר אדוני דובר כלומר כמו שנראה שאתה מרגיל לשונך לזכור תמיד את ה'.

(בארית המים - מהרה"ק רבי צבי מרמינוב ז"ל)

התאווה הם קבר לאדם

ויסעו מקברת התאוה ויחננו בחצרת (לג. יז) אפשר לומר כי התאוה הוא קבר לאדם, ע"ד שאמרו (אבות ה. כא) 'הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם' ועצה היעוצה כדי להסיע עצמו מקברות התאוה,

המשך מעמוד 5

כטעם (שמואל א' כ"ה כ"ט) צרורה בצרור החיים, וכן בלשון הגמרא קשורים וצרוּרים, והנה היה הוא הגורם לצרור כל היהודים בצרור החיים כענין כנוס את כל היהודים, והכי נמי בסוף מגילה וקבל היהודים בלשון יחיד שהיה להם שפה אחת וזהו את אשר החלו לעשות כטעם זה החלם לעשות הנאמם בסטרא אחרא וזהו החלם לעשות ודאי, כי הא דאמרין (שבת ל"א) דעלך סני לחברך לא תעביד וזו היא כל התורה כולה ואידך פירושה, בהיות בחינת אהבת ישראל הוא התחלת כל מעשה מצות, והוא טעם וקבל היהודים את אשר החלו לעשות, ויהיה גם כן פירש את אשר החלו כי מאז כנוס את כל היהודים אשר בשושן כבר התחילו להיות בחינת האחדות, אלא שהיה רק ליהודים אשר בשושן והיה גמר התאחדות הכלל כולו בעת הקבלה בלשון וקבל.

(ברית חזונו עולם מאמר הסתר אסתיר פרק לט)

כל רוחות שבעולם אין מזיזים אותם ממקומם

וכל חבורה שרוצים לעשות דבר ושיהא לו קיום והעמדה צריך שיהיו כולם באגודה אחת ואז כל רוחות שבעולם אין מזיזים אותם ממקומם.

(פלא יועץ ערך אחדות)

זוכים לשני עולמות עוה"ז ועוה"ב

גודל מעלת אהבת חברים אשר יחדיו יודבקו וידברו מלב אל לב וכל אחד אוהב לחבירו כמו לנפשו היא נפלאה עד מאד, וזאת מביאם לתשובה באמת ולהכנעה ושמחה ותענוג של מצוה וחשבון הנפש והתגברות על היצה"ר. וזוכים ע"י לשני עולמות עוה"ז ועוה"ב, ולהתלהבות הלב באהבה ויראה ולמדת האמת והשלום ואין שכינה שורה אלא במקום השלום.

(יסוד העבודה חלק ב פרק י)

שיקיים בעצמו 'ויחננו בחצרות', היינו לזכור כי עוה"ז הוא כפרודור לטרקלין וכחצר לפני הבית ואינו אלא מקום ארעי.

(שמעונות יצחק - מהרה"ק מהר"י מוואריקי ז"ל)

היכן מרומז בתורה שיצחק אבינו הציל את כלל ישראל?

ויסעו מהר שפך ויחננו בחצרה (לג. כד) פירש הרה"ק רבי צבי מרמינוב ז"ל דאיתא (שבת פ"ט) לעתיד יאמר הקב"ה לאברהם אבינו וליעקב אבינו בניך חטאו והם ישיבו ימחו על קדושת שמך, ויצחק יעשה חשבון עם הקב"ה ויצילם בטעותיו - עיי"ש באריכות - מיד יאמרו ישראל ליצחק: אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו כי אתה אבינו וכו'. ודבר זה רמזה לנו תוה"ק 'ויסעו מהר שפך' הר זה אברהם, כמ"ש 'אברהם קראו הר', 'שפך' זה יעקב ע"ד שאמרו (ב"ב נח) שופריה דיעקב מעין שופריה דאדם הראשון, ויחננו בחרדה מרמז על יצחק ע"ש חרדה מידת הגבורה-יצחק, וליכא מידי דלא רמיזא באורייתא.

(קריבו העני)

סירובם של האומות לקבל את התורה היא המועילה לנו לקבל השפעות טובות

והיה לכם פאת נגב ממדבר צן על ידי אדם (לג. א) כתב בספר 'קול יעקב' בשם רבו מהר"י ס"ל שאמר הטעם שהשי"ת חזר על כל אומה ולשון לתת להם את התורה ולא רצו, עד שבא לישראל וקבלה עליהם, שהוא אינו מוכן לכאורה, דהרי אין דבר נעלם מאתו ית"ש, והיה יודע שלא יקבלוהו, א"כ למה חזר עליהם? ואמר הטעם, שהוא כדי שיוכל השי"ת להשפיע לישראל הרבה השפעות, שיהיה לו טענה הגונה. היינו, אם אני משפיע רב טוב לעכו"ם, שלא היו רוצים לקבל תורתך, על אחת כמה וכמה שראוי להשפיע עושר גדול לישראל שקבלו תורתך, וראוי שיהיה להם עושר וחכמה. וז"ש 'והיה לכם פאת נגב' היינו, שיהיה לכם השפעות גשמיות מזוני

(בארית המים - מהרה"ק רבי צבי מרמינוב ז"ל)

אחדות סגולה להתפלל בכוונה

ויאמר אל נא אחי תרעו (יט ז), אין נא אלא לשון בקשה (ברכות טז), ורמזה לנו תוה"ק בזה, אל נא, היינו אם אינו יכול להתפלל בכוונה, הסגולה לזה אחי תרעו, מלשון ריעות ואחדות, היינו שיהיה לכם אהבת ישראל ואחדות ותוכלו להתפלל בכוונה.

(בארית המים - מהרה"ק רבי צבי מרמינוב ז"ל)

אהבת חברים מסוגל לפרנסה

איתא בשם הרה"ק הר"ר אלימלך זצלה"ה כי אהבת חברים מסוגל לפרנסה, וההסבר לזה הוא כי שני חברים האוהבים זה לזה אהבה אמיתית, אם אחד מהם משופע בטובה ופרנסתו מרווחת והשני מדוכא בעניות, אז יש לחבירו עגמת נפש ויסורים מזה כאלו הוא היה המדוכא בעניות, ואין לו נחת רוח בעשרו ושפעת פרנסתו, ויען כי מזלו הוא להיות משופע בטובה ועונג אזי ה' המרחם יוכרח לרחם על חברו ולהשפיעהו גם כן פרנסה טובה, למען יתענג חברו בהשפעתו אשר חלק לו ה' בלי עגמת נפש ח"ו, לזאת אהבת חברים מסוגל לפרנסה.

(פאר ישראל, ליקוטים אחדות)

בלב אחד

ואי לב בשו, לב בוסר בחלקו של חבירו, כשיש אהבה ואהבה וריעות בישראל אין להם חשק לחלקו של חבירו, אחדות אין הכוונה כשמתאספים בלב, אלא צריך שיהיה בלב אחד, לב בוסר בחלקו של חבירו.

(אמרי אמת עיו"כ תרפ"ח)

ועושר גדול, עם ה'פאת נגב' היינו, החכמה, שהוא בחינת דרום בסוד 'הרועה להחכים ידרי', ואמר 'ממדבר צין ע"י אדם' שתזכר לעושר ע"י זה כשהיה השי"ת רוצה ליתן לכם התורה במדבר סיני הוא היה ע"י אדם, שהיה רוצה מתחילה ליתן להם, ועל ידי זה יהיה לכם עושר כאמור לעיל.

מעלת ששת התיבות של הפסוק הראשון של ק"ש

שש ערי המקלט אשר תתנו לכם שמה הרצח ועליהם תתנו ארבעים ושתים עיר (לג. י) כתב רבינו הק' מאפסה ז"ל: שש ערי מקלט הם ששת התיבות שיש בפסוק ראשון של ק"ש: שמע ישראל ה' א' ה' אחוה. והיינו מי שמאמין בששת התיבות האלו הם ערי מקלט, אפילו אם עבר עברות חמורות כרוצח נפש, הרי שבכח שש תיבות יציל מיד גואל הדם - הוא יצה"ר, האויב בנפש. ונוסף עליהם עוד מ"ב עיר נגד מ"ב תיבות שיש בפרשת 'ואהבת את ה'א' שהתיקון על חבילות העבירות שעשה שיעשה חבילות של מצוות.

(אודה ישראל)

עבודת הבורא אע"פ שאינה זכה ובורה מצלת מהיצר הרע

שש ערי מקלט תהינה לכם (לג. יג) כתב רבינו הק' סגורין של ישראל מבארדיטשוב ז"ל: ע"י: איתא בשם הבעש"ט הק': שלשה ערי מקלט הוא רמז למחשבה, דיבור, ומעשה, שצריך האדם לברוח מפני 'גואל הדם' הוא הס"מ-היצה"ר שרוצה לבטל אותנו מעבודת הבורא, וצריך להתחזק בעצמו במחשבות קדושות ודיבורים קדושים ומעשים טובים, כי אף על פי שאינם כל כך ברורים וזכים ומעורב בהם סיגים, מכל מקום טוב יותר מ'שב ואל תעשה' כנ"ל. כי מכל מקום 'יעזוב דמריה עבדי' הוא עושה רצון בוראו.

ממשיכים השפעות טובות

ע"י אחדות ממשיכים השפעות טובות, האמנתי כי אדבר (תהלים קטו, י) אמונה היא לשון המשכה מלמעלה למטה, ור"ל ע"י דיבורים של קדושה בחבורה ובאחדות, אפשר להמשיך כל מיני השפעות טובות.

(אמרות משה- רבי משה מקוברין)

ע"י אחדות אוכל להמשיך ולהשפיע לכם כל צרכיכם

האספו ואגידה (בראשית מט א), ע"י אחדות אוכל להמשיך ולהשפיע לכם כל צרכיכם, וזה שאמר ואגידה לשון המשכה.

(אורי ישע, ויחי)

ערבתם - סגולה לטהרת המחשבה

העצה לזכות לטהרת המחשבה הוא 'ערבתם', היינו לערב עצמו בתוך כלל ישראל, ולבטל את עצמו בביטול גמור נגד כלל ישראל, וטומאה דחוייה בציבור היינו ע"י הציבור... ואח"כ אמר הדליקו את הנר... תזכו שיאיר ד' עליכם... ובאורו תראו אור.

(ישמח ישראל פ' פקודי)

לפעמים ע"י הצרות מתאחדים ואז נושעים

לפעמים ע"י הצרות מתאחדים ואז נושעים, המן נקרא 'צורר' כל היהודים (אסתר ט כד), מלשון (תולין ק"ב) צורר אדם בשר וגבניה ביחד וכו', והכוונה שעל ידו נצורו ונאספו כל היהודים בצוותא חדא בשלום ורעות, כמו שכתוב (אסתר ח א) 'להקלל ולעמוד על נפשם'.

(עטרת ישראל פ' תצווה)

הלכות חג בחג

מהגה"ח רבי יחיא'ל מיכל פרידמן שליט"א
דומ"צ וראש כולל לדיינים 'חומת המשפט' שטפנשט

הלכות ימי בין המצרים

ו. בשו"ע סימן תקנ"א סעיף י"ז: טוב להיזהר מלומר שהחיינו על פרי או על מלבוש אבל במילה או פדיון הבן אומרים. ובמשנ"ב הקל בשבתות לברך שהחיינו והאריז"ל החמיר בזה, ולענין ברכת הטוב והמטיב בכלי חדש לו ולבני ביתו יש להקל.

ז. אין איסור בקניית בגדים, נעליים, כלים חדשים עד ר"ח, אך הנוהגים לברך שהחיינו לא ישתמשו עד לאחר תשעה באב ובמה שאין נוהגים לאמר שהחיינו מותר ללבוש עד ר"ח וכן מה שמעטים בבנין וכו' הכל מר"ח.

ח. אין איסור רחיצה בים ובבריכה עד ר"ח אלא שיש להיזהר ביותר שלא להיכנס לסכנה.

רבותיהם, (וכן לספרדים אשר נהגו לעשות נישואין עד ר"ח).

ד. ללמוד וללמד גנינה אם זה רק תווים מותר ואם זה ניגונים מותר במקום הפסד ממון וכן אם יאבדו את הרצף אם יפסיקו הפסקה ארוכה. (ומר"ח אין מנגנים אפילו לצורך פרנסה).

ה. אין מסתפרים מ"ז בתמוז עד לאחר תשעה באב (ולצורך צניעות מותר) ונוהגים שלא לספר את הקטנים מ"ז בתמוז ובמקום צורך יש להקל עד שבוע שחל בו תשעה באב, ותספורת חלאקה מותרת אומנם יש נוהגים להחמיר גם בזה.

א. מנהג הרמ"א שאין עושין נישואין מ"ז בתמוז עד תשעה באב, וסעודת אירוסין ושידוכין מותר עד ר"ח, ואחר ר"ח אין עושין סעודה אבל מותר לארס ולתת מיני מרקחת שאינו בכלל סעודה.

ב. ריקודין ומחולות וכן כלי שיר אסור מ"ז בתמוז, ולשמוע קלטות עם שירה וווקאלית יש להקל במקום צורך של רוגע נפשי וכו'.

ג. נחלקו הפוסקים אם מותר ריקודים ומחולות ותזמורת בסעודת מצוה, ודעת הגר"ש וואזנר להחמיר ומי שמתפרנס מנגינה מותר לו לנגן בסעודת מצוה לנוהגים להקל עפ"י הוראת

הלכות תשעת הימים

שלא לאכול תבשיל שנתבשל עם בשר, ולקטנים שלא הגיעו לחינוך עד גיל 5 המשנה ברורה החמיר ומ"א הקל ויש לסמוך עליו. ובחולה ויולדת יש להקל בזה, (ומגן אברהם כתב: נהגו קצת יולדות להימנע מבשר מז' אב ואילך).

כה. בהבדלה כפי מנהגנו שותה המבדיל את הכוס כמו בכל שבוע ואין נוהגים ליתן לקטן.

כו. מותר לטעום ממאכלי השבת בעת בישולם בערב שבת שיהיו המאכלים מוטעמים.

כז. בסעודת מצוה כגון ברית מילה פדיון הבן או סיום מסכת וכן בר מצוה בו ביום אוכלים בשר ושותים יין כל השייכים לסעודה, דהיינו מי שהיה הולך גם בזמן רגיל לסעודה זו מחמת קירבה או ידידות, וכן הדין בנשים שיש להם שייכות לסעודה זו.

כח. בסיום מסכת מלבד הלומדים אפשר לזמן ידידים צוות הישיבה גבאים שיש להם שייכות למנין וכן כל המסייעים לסעודה ויש נוהגים שלא לעשות סעודת סיום מסכת בבשר ויין מז' אב.

כט. כט. בשבוע שחל בו ת"ב אין לאכול בשר ולשתות יין בסעודת מצוה אלא מנין מצומצם מלבד בעלי השמחה והקרובים הפסולים לעדות שהם אחים אחיינים דודים ובני דודים וזה מותר אפילו בערב ת"ב קודם חצות, ובשנה זו אין דין שבוע שחל בו ת"ב.

ל. בסעודת מצוה בתשעת הימים אין לובשים בגדי שבת בשמחת קרוביהם.

מקל להדליק מכונת כביסה בערב חודש אף שיגמר בראש חודש).

יז. התלכלכו כל בגדיי בזיעה דינו כמי שאין לו רק חלוק אחד ומותר לכבס עד שבוע שחל בו ת"ב. ובשבוע שחל בו ת"ב יכול להקל לכבס במים ללא חומר כביסה.

יח. לענין לבישת בגדים המכובסים בבגדי זיעה יש להקל ללבוש מכובס כשצריך להחליף הבגד שלבש אותו וכן בגרביים ובשאר בגדים ילבשם זמן מועט קודם ר"ח או יניחם על הרצפה לפני שישתמש בו דעל ידי זה נחשב כאינו מכובס שנתלכלכו מהרצפה.

יט. בגדי קטנים ניתן להקל לכבס לפי הצורך.

כ. צחצוח נעליים מותר ובפרט לכבוד שבת.

כא. נהגו שלא לרחוץ אפילו בצונן מר"ח מלבד פניו ידיו ורגליו, ומי שסובל מחום מזיעה וקשה לו בלי רחיצה וכל שכן אם יש ריח מגופו מותר לרחוץ כפי הצורך, ואם צריך לרחוץ בסבון להסיר הלכלוך ומצטער בלי זה מלכלוך מגופו מותר בזה גם כן לפי הצורך בלבד וישתדל למעט לרחוץ רק כפי המינימום המוכרח.

כב. בקטנים יש להקל לרוחצם כפי הצורך להם.

כג. לכבוד שבת מותר לרחוץ וכן מותר לקצוץ הציפורניים וכן ללבוש בגדים המכובסים.

כד. נוהגים שלא לאכול בשר ולא לשתות יין מראש חודש עד התענית ונוהגים

ט. משנכנס אב ממעטים בשמחה ואין בונים בנין שא"צ לדירה אלא להרוחה בעלמא ואם שר קבלן לפני ר"ח מותר בכל גווני, ובנין לצורך פרנסה לכאורה ג"כ לא נאסר ואינו נחשב בנין של שמחה ומכל מקום עדיף לסכם לפני ראש חודש ואז הקבלן יכול לבנות גם לאחר ראש חודש.

י. מנהג ארץ ישראל למעט בנקיון הבית מראש חודש, אך לצורך שבת אפשר כרגיל, וכן אם הבית מלוכלך.

יא. מראש חודש עד התענית אין לקנות ולתפור בגדים חדשים ולצורך נישואין מותר, וכן אומן שקיבל בגד לתפירה קודם ראש חודש יכול להשלימן אחר כך ויש המחמירים בזה בשבוע שחל בו תשעה באב. והשנה אין דין שבוע שחל בו ת"ב.

יב. אין ללבוש בגדים חדשים מראש חודש ואילך אפילו גרבים, כשאין לו מה ללבוש מותר בגרביים ובגדי זיעה.

יג. תפירת כפתור או קרע בבגד ישן מותר (הוראת הגר"ש וואזנר זצ"ל).

יד. מותר לקנות נעלי בד וכו"ב לצורך תשעה באב.

טו. יש להימנע מלקנות כלים חדשים שיש בהם שמחה אמנם אם הזמין קודם אפשר להקל ולקבלם, וכן אפשר להזמין במקום צורך מיוחד או שיש חשש שיתייקר.

טז. אסור לכבס ולגהץ מראש חודש עד לאחר תשעה באב וכן אסור ללבוש בגדים המכובסים, (הגרמ"ש קליין שליט"א

ילקוט סגולות לימי השנה מלוקט מפי גאונים קדמונים ומקורות נאמנים
מתוך מפעל "סגולות מליכים" – הלא המה סגולות אשר יסודתם בהררי קודש, והוא
כשולחן הערך לסגולות מסודר לפי ימי וחדושי השנה דבר יום ביומו
מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב שלמון שליט"א רב דקהל שטפנשט

סגולות מליכים

סגולות ים המלח

והיה לכם גבול נגב מקצה ים המלח קדמה (להג)

ביום המלח לא טבע איש

כי אתא רב דימי אמר מעולם לא טבע גברא בימא
דסדום, [ברש"י: מפני המים מלוחים וכח מיתתן מעכבו
מלטבוע], אמר רב יוסף הפוכה סדום והפוכה מילה,
גברא הוא דלא טבע כשורא טבע? אמר ליה אביי לא
מיבעיא קאמר, לא מבעיא כשורא דאפילו בכל מימות
שבעולם לא טבע, אלא אפילו גברא דטבע בכל מימות
שבעולם בימא דסדום לא טבע, למאי נפקא מינה כי הא
דרבין הוה שקיל ואזיל אחוריה דרבי ירמיה אגודא דימא

דסדום, אמר ליה מהו למימשי מהני מיא בשבת אמר
ליה שפיר דמי.

(מסכת שבת דף קה)

ומ"מ אסור לו להיות מתמיד בפתיחת העין וסגירתו
בעוד שהמים על גב העין.

(פירוש המאירי על מסכת שבת דף קה)

הוסיף הדומ"ץ הגר"ש רוזנר שליט"א מרבני בית
מדרשינו: עובדא ידענא באחד מבני המשפחה שהיה
חולה על העינים ונסע לים המלח להרפא, שם פגש
באיש זקן שסיפר לו על סגולת ים המלח שטובה
לעינים, ונתן לו עצה שכאשר ייצא מהמי במלח לא
ינגב את רטיבות המים ולא יפתח העינים מיד, אלא ייבש
אותם לנגד השמש, ורק אח"כ יפתח העינים, כך פעל
והבריא מחולי העינים בס"ד.

ים המלח סגולה לרפואת העינים

ימה של סדום היה ידוע אצלם במים שבה שהיו
מרפאין את העינים, ואף על פי שבמלח היוצא מהם
אמרו שמסמא את העינים, הפיכא סדום והפיכא מלהא
מימיה מרפאין, ומלח היוצא מהן מסמא או שמא כח
המלח חזק יותר מדאי, או שמא מרפאין את החולה
ומסמאין את הבריא כדרך הרבה מהדברים הרפואיים.

סגולת קוצים

והיה אשר תותירו מהם לשכים בעיניכם ולצנינים בצדיכם (לג, נה)
ולצנינים – פותרים בו הפותרים לשון מסוכת קוצים, רש"י

להוציא קוצ

קוצ. סגולה בדוקה להוציא קוצ ברזל שנכנס בגוף
האדם, אם תקח קיבת גדי עם מלח וישים עליו, מיד יצא,
ודבר מנוסה הוא.

(ספר ימלט נפשו סימן כט אות ק)

*

קוצ. להוציא קוצ ודררה קח שאור ושומן חזיר ובשלים
יחד, וימשח אותו על בגד לבן, ויניח עליו, ויועיל.

(ספר רפואה וחיים מירושלים עמוד כז בשם
ספר עובר אורח סגולות אות יט)

*

קוצ. לקוצ ברגל, ישים שם צואת אווזא. ומקורו
בקמח סולת דף ס ע"א. וראה בעובדא אורח (דפוס גאלאנטא

תרפ"ה) אות יח כתב ז"ל, להוציא קוצ ודרדר ישים עליו
צואת אווזא ולמחר תמצאנו בחוץ.

(ספר ויהרר אברהם מערכת ק' אות סב)

*

להוציא קוצ או ברזל מן הבשר שים קיבת גדי על
המקום ההוא ויוציאם או שים עלה מירא סולי לילה א'
על המקום ובבקר יפתח מאליו ותוציאנו בלי צער וכאב.

(ספר הפעולות להרח"ו ח"ד סימן פה)

סגולות אחדות

בימי בין המצרים בהם מתאבלים על חורבן הבית שבגללו נחרב הבית השני כמבואר בגמרא (יומא דף ט), והתיקון לזה
הוא על פי דברי המדרש (ויק"ר כ"ו ב) שם איתא: דורו של דוד היו יוצאים למלחמה ונופלין כי היו שם דלטורין [לשה"ר
ומלשינות], ובדורו של אחאב כולם היו עובדי ע"ז ועל ידי שהיו מאוחדים ולא היו בהם דלטורין היו מנצחים.

משום שהם בלב אחד לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות

ויאמר ה' הן עם אחד ושפה אחת לכולם וזה החילם
לעשות ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות (יא, ו).

הן עם אחד ושפה אחת לכלם, בגין דאינון בלבא חד
ורעותא חד וממללי בלשון הקדש, ועתה לא יבצר מהם
כל אשר יזמו לעשות, ולית מאן דימנע עובדא דלהון.
אבל מאי אעביה, אבלכל לון דרגין דלעילא, ולישן
דלהון לתתא, וכדין יתמנע עובדא דלהון. ומה בגין דהו
ברעותא ולבא חד וממללי בלשון הקדש, כתיב לא יבצר
מהם כל אשר יזמו לעשות, ודינא דלעילא לא יכיל
לשלטא בהו, אנו או חברייא דמתעסקין באורייתא, ואנו
בלבא חד ורעותא חד, על אחת כמה וכמה, א"ר יוסי,
מכאן לאינון מארי דמחלוקת לית לון קיומא, דהא כל
זמנא (דאלין) דבני עלמא אלין עם אלין ברעותא חדא
ולבא חד, אע"ג דמרדי ביה בקב"ה, לא שלטא בהו דינא
דלעילא, כיון דאתפלגו מיד ויפץ יהו"ה אותם משם וגו'.

[תרגום: הן עם אחד ושפה אחת לכלם. משום שהם
בלב אחד וברצון אחד ומדברים בלשון הקדש. ועתה
לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות, ואין מי שימנע
מעשיהם. אבל מה אעשה, אבלכל להם הדרגות של
מעלה ולשונם שלמטה, ואנו נמנע מעשה שלהם, ומה
משום שהיו ברצון ולב אחד ומדברים בלשון הקדש
כתוב לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות, ודין שלמעלה
לא יכל לשלט בהם - אנו או החברים שמתעסקים
בתורה, ואנו בלב אחד ורצון אחד, על אחת כמה וכמה.
אמר רבי יוסי, מכאן שלאותם בעלי המחלוקת אין להם

קיום. שהרי בכל פעם שהללו בני העולם אלה עם אלה
ברצון אחד ולב אחד - אף על גב שמורדים בקב"ה, לא
שולט בהם הדין שלמעלה. כיון שנחלקו, מיד - ויפץ
אתם ה' משם וגו'.

(זוהר ח"א ע"ב, ב)

גדול השלום שאפילו ישראל עובדים ע"ז ושלום ביניהם אמר המקום בביכול איני יכול לשלוט בהן

רבי אומר גדול השלום שאפילו ישראל עובדים עבודת
כוכבים ושלום ביניהם אמר המקום בביכול איני יכול
לשלוט בהן כיון ששלום ביניהם, שנאמר 'חבור עצבים
אפרים הנח לו', אבל משנחלקו מה הוא אומר 'חלק לבם
עתה יאשמו', הא למדת גדול השלום ונשואה המחלוקת.

(בראשית רבה לה, ו)

אם יש אחדות הקב"ה משפיע כל טוב

אם יש שלימות ואהבה וריעות בין ישראל, אז הקב"ה
משפיע להם כל טוב, וזהו אמרם (במד"ב כ"א י"א) אין כלי
מחזיק ברכה אלא שלום, וזהו ענין דור הפלגה שבנו
מגדל וכוננתם להוריד השפע, וזהו אמרם ראשו בשמים,
והיה זה עבור שהיתה השפה אחת ודברים אחדים בלי
מחלוקת כלל וכלל, ולכן נאמר (בראשית י"א ו) לא יבצר
מהם.

(יערות דבש ח"ב הדרוש יב)

אין מדת הדין יכולה לשלוט כשהם באחדות

אחדות היא עמוד גדולה לתיקון עולם ולקיים כל דבר,
ורוח המקום נוחה מאד מדבר זה, שאמרו רז"ל ע"פ והוא
באחד אחד לא נאמר אלא באחד שאין השכינה שורה
בישראל אלא כשהם באחדות, וגדולה מזו אמרו ע"פ
חבור עצבים אפרים הנח לו שאפילו אם עובדים ע"ז
כשהם באחדות אין מדה"ד יכולה לשלוט בהם, וזה היה
הטעם שלא עשה הקב"ה כליה בדור הפלגה כמו בדור
המבול לפי שהיה באחדות, וזה אצלי פשט הכתוב הן
עם אחד ושפה אחת לכולם, ועתה כיון שהם באחדות
לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות שאין מדה"ד יכולה
לשלוט בהם.

(פלא יועץ ערך אחדות)

התחלת כל המעשים הוא האחדות

ואמנם בהיות האחדות לעולם שורש הכל כי התחלת
כל הדברים הוא בחינה אחד, על זה נאמר (בראשית י"א ו)
הן עם אחד ושפה אחת לכולם וזה החלם לעשות, רצונו
כי באחדות שהיה להם היה סיבה לעשות מה שלבם
חפץ כי זה החלם לעשות, רצונו שהתחלת כל המעשים
הוא האחדות, ובוה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות
עד אשר הפיץ והפליג אותם והפרידם, ובהיות כניסת
כל היהודים אשר בשושן להיותם כאיש אחד היו דבקים
בבחינת אחדות האמיתית, ובוה היה קורעים גזר דינם
כי לא יבצר מהם כל רצונם, וזה לשון צורר היהודים

המשך בעמוד 3

7172759@gmail.com

לקבלת הגיליון 'באר בשדה' הי"ל בס"ד מדי שבת בשבתו אפשר ליצור קשר במייל:

באר בשדה - שטפנשט

מצבות מספרות

מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א
רב דקלה שטפנישט

מצבות רבי מנחם נחום
רופטשינסקי ז"ל בבית העלמין
טשרנוביץ

חבמי
רומניה

הגה"ח רבי מנחם נחום רופטשינסקי זצ"ל
משגיח רוחני בישיבת קעשינוב נכד מרן הסב"ק מרוז'ין זי"ע

נלב"ע ד' מנחם-אב ונטמן בביה"ח בטשרנוביץ

אחרי פטירת בעלה נשארה לגור בבאיאן אצל בתה הרבנית שבע'לי ע"ה ושם בבאיאן מנו"כ.

מרבץ תורה ומשפיע רוחני בישיבת קשינוב

רבי מנחם נחום התפרסם כחסיד מובהק תלמיד חכם עצום בר אוריין ובר אבהן, לימים אף שימש כמרבץ תורה ומשפיע רוחני בישיבת המרכזית של רומניה - 'ישיבת קשינוב'. לפנינו דברים שנכתבו אודותיו בספר הזכרון על הישיבה שי"ל בשנת תש"ה, ע"י איגוד תלמידי ישיבת קשינוב:

הרה"ח הישיש רבי מנחם נחום רופטשינסקי ז"ל תלמיד חכם וחסיד בעל מדרגה, חסיד באיאן מובהק. ארשת פנים מיוחדת היתה לו לרבי נחום, מאור פניו הוד ותפארת, נעים הליכות אוהב את הבריות ומקרבן זל"ז, מאהב שם שמים בכל הופעותיו, נועם דיבורו שיחו ושיגו היו לשם דבר, בכל מקום שם היה, בבאיאן בקעשינוב ובצ'רנוביץ ערי מגוריו, ובמיוחד בקרב חסידי באיאן, בעל חן וחסד, כאשר קסם מיוחד אפיין את מראהו האצילי שהיה מקריין סביבותיו.

הרה"ח רבי מנחם נחום רופטשינסקי זצ"ל נולד לאביו הגה"ח רבי שמואל רופטשינסקי זצ"ל מקעשנוב ולאמו הצדקנית מרת שבע'לה בת הרה"צ ר' יוסף מונזון והרבנית הצדקנית מרת גיטה'לה בת מרן הסב"ק מרוז'ין זי"ע.

על הרה"צ רבי יוסף מונזון חתן מרן הרה"ק מרוז'ין מסופר כי היה נצר לאחד המשפחות המיוחסות, ונודע כבן עליה ואיש מורם מעם, נשא את בתו של רבינו הריז'נער הרבנית המפורסמת גיטל'ה ע"ה אשר אביה הק' אמר עליה 'אם היתה גיטל'ה בן זכר וואלט זי גיווען איין אנטיק צווישען מיינע קינדער' [אם היתה בן זכר היתה 'מיוחדת' בין בנן] אחר תקופת נשואיו נשאר רבי יוסף להיות סמוך על שלחן חותנו בריז'ין ואח"כ בסאדיגורה במחיצת הקודש, שם עלה ונתעלה, ובמקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו כשהוא מסרב בכל תוקף להתעטר בכתר גדולה. רבי יוסף נפטר ח"י שבט ומנו"כ בסאדיגורה.

על הרבנית גיטה'לה רבות הן האגדות והסיפורים אודות מעשי צדקותיה מעלותיה והשגותיה של הרבנית גיטל'ה גם אחיה הקדושים היו מתייחסים אליה בכבוד והערכה והיו מתחשבים בדבריה.

באר בשדה - שטפנישט

נקרא בשם הרבי הראשון משטפנשט בעודו בחייו

רבי נחום נולד בחודש מנ"א שנת תרכ"ח בגיסין שבאוקראינה. זקנתו הרבנית גיטל'ה בקשה מאחיה רבי מנחם נחום - רבינו אדמו"ר הזקן משטפנשט זי"ע שיבוא להשתתף בברית ויתכבד בסנדקאות, אך הוא סירב כששאלה אותו סיבת הדבר ענה אני חושש שמא תבכּי! לאחר שהפצירה בו רבות הסכים לבוא ולהתכבד בסנדקאות והנה בעת קריאת השם חיכו לשמוע מהדוד משטפנשט איזה שם יקרא לו, ואז לתדהמת הכל ענה ואמר היות ועתה אנו בחודש מנחם אב על כן יקראו לו 'מנחם נחום',

אחותו הרבנית גיטל'ה בשומעה את השם שנקב בפי אחיה הצדיק משטפנשט, החלה לחוש ברע, כי הבינה את משמעות הדבר שאחיה הק' רבי מנחם נחום עומד להסתלק מן העולם. ואכן למגינת כל הלבבות נסתלק כעבור כמה חודשים ב"ד כסלו.

רבי מנחם נחום ראפיטשנסקי היה בן גילו של ש"ב כ"ק מרן רבי מנחם נחום מבאיאן טשערנוביץ זי"ע שנולד בכ"א כסלו תרכ"ט. ומספרים שכאשר פעם פנה אליו הרה"ק רבי מנחם נחום מבאיאן-טשערנוביץ ושאלו: די ביסט עלטער פון מיר? [האם הנך מבוגר ממני?] השיבו רבי נחום בחכמה על אתר: 'עלטיר איז דער רבי, איך בין נאר פריעהר געבוירען... [הרבי יותר גדול ומבוגר ממני אלא שאני נולדתי לפניו...]

הרה"ח ר' אלטיר בירבריער ע"ה בספרו 'דברים נחומים' מביא מה ששמע מרבו כ"ק מרן רבי מנחם נחום מבאיאן ב"ג מנ"א תרצ"ה בהיותו בעיר טערשיוו, כשנסע לשאוף אויר צח, וסיפר כדלהלן פעם נחלה נכד של הצדקת גיטל'ה ע"ה הוא רבי נחום (מאטאלע) ע"ה וזה היה בימי בחרותו ונכנסה לזקיני ז"ל אדמו"ר מסאדיגורא בבכיה רבה, באמרה שהרופאים אומרים שאין לו עוד ריאה והשיב זקיני ז"ל: האם אין הקב"ה יכול לעזור שיחיה איש בלא ריאה? אלא שהוא שלא כדרך הטבע, על כן קשה הדבר, אבל אצל הקב"ה אין זה קשה, רק שאנו אין מבינים אלא הנהגה של דרך הטבע, והיות שהריאה היא במקום נסתר שאינם רואים מה שהוא שם, וכשהקב"ה יעזור שיהיה לו רפואה שלימה אז יאמרו שהרופאים לא ידעו המחלה! וכן הוה, ונתרפא וחי עוד חמשים שנה.

אחרית ימי

בשנתו האחרונה עבר רבי מנחם נחום מקעשינוב לטשערנוביץ. והנה בערב שבת האחרון לחייו כמו בכל ער"ש, לאחר שחזר מבית הטבילה נכנס לביתו בתו לטעום 'טועמיה' לכבוד ערב שבת, ונח מעט ואח"כ הלך לביתו כמנהגו בכל יום שיש.

ביום הששי האחרון ג' מנחם אב תרצ"ו נהג כמנהגו אך בעת שנפרד מנכדיו נשק להם שלא כמנהגו. באותו ערב-שבת היה לו 'אהרציט' ועבר לפני התיבה לתפילת מנחה, לאחר תפילת מנחה ביקש ממנו הגבאי ר' משה סטוליר ע"ה שימשיך להתפלל קבלת שבת, וכך עשה והתפלל ברגש ובנעימה.

מצבת רבי מנחם נחום רבטשינסקי המצבה הישנה לפני ששופצה בבית העלמין דטשרנוביץ על ידי הרב ושלוח חבד דטשרנוביץ רבי מנחם מנדל גליצנשטיין שליט"א

מצבת כלתו אשת רבי דניאל שו"ב דטשרנוביץ

מצבת נכדו רבי ישראל רבי ז"ל

לאחר התפלה חזר לביתו קידש על הכוס ואכל סעודת שבת, ואחר סעודת שבת שבק חיים לכל חי ונאסף אל עמיו. היה זה ביום ד' אב תרצ"ו ומנו"כ בטשערנוביץ.

ואלה תולדות בנו רבי דניאל

בנו אחריו הרה"ח המופלג רבי דניאל רופטשינסקי ז"ל היה מפורסם בין החסידים כת"ח מופלג, וחסיד נאמן ונלהב בכל מהותו וישותו לרבו כ"ק מרן רבי מנחם נחום מבאיאן-טשערנוביץ זי"ע הוא היה איש יקר המציאות, וחביב על הכל. לעולם לא ביטל זמנו לריק תמיד למד ועייץ בספרים, התמדתו היתה לשם דבר, לילותיו היו מוקדשים אך ורק ללימוד התורה, וכל זמן שמנורת הנפט דלקה והאירה היה יושב צמוד אליה ושנה את משנתו.

גם בשבתו ליד שלחן האוכל הצמיד אליו ספרים לעיון בעת האכילה, לפרנסתו שימש בקודש כשו"ב בטשערנוביץ וביריוחי הזמן הפנויים מעבודה היה לומד עם בנו אור החיים הק' במקום עבודתו בחדר מיוחד.

רבי דניאל היה שתקן מטבעו, והיה מן הנעלמים ואינם עולבים, פעם פגע בו יהודי בעת עבודתו בבית המטבחים היה זה לפני יוה"כ והלה טען עליו על שהעדיף אחרים ממנו. ואותו יהודי נזף בו קשות בשל כך, רבי דניאל לא הגיב כלום ואותו יהודי הלך וסיפר מה שעולל, ושאלו אותו במי נזפת? השיב וגילה את זהותו אמרו לו מה? ברבי דניאל פגעת! אזי שנה טובה כבר לא תהי' לך! לאחר ששמע תגובה כזאת ממספר אנשים נחרד ובה לרבי דניאל לשחר פניו ולבקש מחילה על התפרצותו כלפיו רבי דניאל כמובן לא נטר לו כלל והרגיע את רוחו.

בדיקותו ואמונתו ברבו כ"ק מרן רבי מנחם נחום מבאיאן זי"ע היו לשם דבר ולאחר הסתלקות רבו זי"ע נתקשר בקשר של קיימא בבנו הרה"ק רבי אהרן זי"ע הי"ד. רבי דניאל היה אישיות נדירה ביושרו, ההן שלו הן והלאו לאו היו הן ולא אמיניים. בעדינותו ובאצילותו היה יחיד במינו והיה משמש איש מופת ודוגמא.

לאחר פטירתו של רבי דניאל העידו על גודל אישיותו וערכו במיוחד בקרב חסידי באיאן, וכי מי לא אהב אותו ולא העריץ אותו? פשטות ותום התמוזגו בו כאחד.

איש קדוש היה בכל הליכותיו, מעולם לא נשמע מפיו אנחת באב ולא התלונן על כאבים, היה סופג בקרבו כל מיני מצוקות, ומליבא לפומא לא גלי את המתרחש בקרבו פנימה, עבד על עצמו מגיל ילדות, והיה איש ששלט על עצמו ועל רגשותיו טיפח כושר סבילות לא רגיל.

עם הגיעם של אידי המלחמה הארורה למחוז טשערנוביץ גלה רבי דניאל עם הגולה שגלתה קהילתו לגולת טרנסניסטריה. שם שהה לא זמן רב בעיר מוגילוב, ונספה ביום ג' דחוה"מ"פ - י"ח ניסן תש"ב (מדברי בנו ר' ישראל רביב ע"ה).

תמונות מארכיון מכון תורת אמת שטפנשט